

CAPÍTOL 6

LES OPCIONS DE LA PREMSA

TONI AIRA, TOLO MOYA,
FERRAN SÁEZ, ENRIC XICOY

1. INTRODUCCIÓ

Les eleccions que s'han dut a terme a Catalunya sempre han tingut una cridanera especificitat en relació amb les de la majoria de països d'Europa: el debat pròpiament ideològic sempre s'ha creuat amb el de la identitat catalana i els diferents projectes per «acomodar-la» a Espanya o bé resoldre-la per la via de l'emancipació nacional. Per raons òbvies, aquesta complexa intersecció té una traducció simètricament complexa en el si de l'esfera mediàtica, que és la que aquí estudiarem. Les eleccions al Parlament de Catalunya del 2012 no són alienes al vell esquema que acabem d'assenyalar, evidentment, però en aquella ocasió presentaven un conjunt de diferències dignes de ser remarcades i, en algun cas, suposaven fins i tot un punt d'inflexió inèdit en la història recent del país. D'aquests fets nous en desglossarem quatre, tot i que en algun cas fóra possible subdividir encara més l'anàlisi.

En primer lloc, les eleccions del 2012 són el resultat directe (no en termes purament *causals*, per descomptat) d'una mobilització popular sense precedents, la de la Diada del mateix any, basada en una demanda majoritària d'independència, no d'aprofundiment autonòmic (pacte fiscal, etc.). En segon lloc, suposen una inesperada recomposició del catalanisme, en algun cas en termes de veritable sorpresa electoral, que va generar una polarització mediàtica poc habitual (especialment en relació amb el *partipris* del diari *La Vanguardia*, de recorregut efímer). Tercer: la intervenció anòmala d'elements aliens a la confrontació electoral pròpiament dita, sobretot per part de determinats mitjans de comunicació espanyols, arriba a límits fins llavors inèdits (cas d'*El Mundo*). Quarta i última: les eleccions es produeixen en un moment de la crisi especialment agònic —tardor del 2012—, quan no es percebia cap indicatiu real de recuperació i amb unes polítiques d'austeritat pressupostària que continuaven sent dures. Observem amb una mica més de deteniment aquests quatre punts, que aquí simplement acabem d'enunciar sumàriament.

1. Després de la gran manifestació del 10 de juliol del 2010 contra la sentència del Tribunal Constitucional que neutralitzava de facto l'abast polític de l'Estatut del 2006, la concentració de l'11 de setembre del 2012 va superar qualsevol previsió i expectativa. La demanda explícita era la d'independència: ningú no aspirava ja —o ho feien ben pocs— a un pacte fiscal o res de similar. El president de la Generalitat, Artur Mas, no podia fer abstracció d'un esdeveniment d'aquelles dimensions. Ara bé, ¿la resposta havia de ser forçosament una convocatòria electoral? I en cas que fos així, ¿estava motivada per un simple càlcul de caire tàctic i conjuntural? És improbable que aquest fos, realment, el punt de partida: qui havia capitalitzat l'independentisme era Esquerra Republicana de Catalunya-Catalunya Sí (ERC-CAT SIERC-CAT SI), no pas Convergència i Unió (CiU); a més, el líder d'Unió i una part significativa dels seus militants no s'identificaven amb aquest projecte. En aquest sentit, i vist amb perspectiva, Mas pren una decisió políticament necessària però molt arriscada des d'una perspectiva partidista, que s'hagués pogut estalviar tot capitalitzant una nova mobilització. Les eleccions del 2012, doncs, constitueixen una prova fefaent que l'agenda política també la pot marcar la gent a peu de carrer, i d'una manera radical (això sí, sempre que hi hagi polítics més atents a la veu dels ciutadans que no pas als seus propis interessos partidistes). L'oportunitat o la inoportunitat de la via electoral, així com les veritables circumstàncies que l'havien motivada van donar lloc, naturalment, a importants debats als mitjans de comunicació.
2. En aquelles eleccions va fer eclosió la Candidatura d'Unitat Popular (CUP) i Solidaritat Catalana per la Independència (SI) va ser esborrada del mapa, CiU va perdre molts diputats i ERC-CAT SI en va guanyar molts. El tema de la CUP porta de patac al de l'impacte de les xarxes socials en relació als mitjans convencionals, que aquí no abordarem. El catalanisme es va recompondre, però no va retrocedir, ans al contrari. Tot i així, és evident que el procés sobiranista, com a tal, va quedar seriosament tocat: les urnes van qüestionar el lideratge del president Mas, tot generant una situació confusa en què semblava que l'oposició (ERC-CAT SI) era el principal aliat del Govern mentre que una part d'aquest (Unió Democràtica de Catalunya) es mostrava contrari a les directrius del president. Val a dir que durant la campanya, aquest escenari havia estat previst per ben pocs analistes, i en cap cas en aquests precisos termes.
3. Sobre el paper dels mitjans de comunicació abans, durant i immediatament després de la campanya del 2012, cal esmentar dos diaris, però per raons molt diferents: *La Vanguardia* i *El Mundo*. El primer, tradicionalment allunyat de posicions sobiranistes, va fer durant la campanya una aposta que, en veure els resultats de CiU, va desactivar en qüestió d'hores, arribant a publicar un

«semàfor vermell» contra Artur Mas. En el cas d'*El Mundo*, la seva intervenció a la campanya es va basar en la publicació d'uns documents falsos que semblaven incriminar el llavors president en funcions en afers relacionats amb l'evasió fiscal. Un fet així no passava des que *El País* va decidir, l'any 1999, «anul·lar» el candidat del PSOE Josep Borrell a través de la publicació de suposades irregularitats relacionades amb una propietat immobiliària als Pirineus (cas Huguet i Aguiar).

4. En relació amb el paisatge de fons de les eleccions —uns dels moments més desesperançadors de la crisi econòmica, sense expectatives immediates de recuperació— és obvi que va influir molt en l'argumentari d'uns i d'altres. La majoria d'arguments al respecte insistien a entendre aquella decisió política com una cortina de fum. No es tractava, per descomptat, d'un argument nou (s'emprava des dels temps de l'oposició al president Pujol), però la dimensió real del problema li va atorgar més protagonisme que el que acostumava a ser habitual.

2. ABC

En aquests comicis del 2012, l'ABC va realitzar un seguiment a la campanya electoral catalana major que el de les eleccions del 2010 i el 2006. El còmput global de peces dedicades a la campanya durant les catalanes del 2012 va ser similar al d'altres diaris de difusió estatal analitzats. Així, els 73 articles que aquest diari empra per informar sobre la campanya suposen una mitjana de 4,8 articles diaris durant els dies de més activitat política. L'any 2010, el seguiment electoral havia estat menor que l'any 2006, però aquest cop veiem que el seguiment electoral augmenta lleugerament en uns 17 articles respecte a l'any 2010. Si ho comparem des del 2003, aquestes eleccions han estat les més seguides per aquest diari. El factor de reivindicació d'una Catalunya independent sembla que va motivar aquest mitjà i els seus opinadors.

Per primer cop, els articles d'opinió d'aquest diari sobre les eleccions catalanes són majors que els d'altres diaris, com *El País*. És remarcable que l'edició catalana disposava de poc espai en referència als articles d'opinió espanyols. Amb aquest poc espai de què disposava la redacció catalana del diari del Grupo Correo, van predominar els articles d'opinió (37, un 50,68% del total). La majoria d'aquests articles són redactats a Barcelona. En aquests comicis, la campanya es va basar en impactes referents a CiU i Artur Mas, i en la seva «deriva independentista».

Tota la campanya va girar al voltant de la ruptura d'Espanya, amb Artur Mas com a culpable i amb una Catalunya sense futur fora d'Espanya. L'any 2010, els articles d'opinió se centraven en diversos temes i diferents candidats, com

poden ser les disputes de l'antic tripartit, els enfrontaments entre Montilla i Mas o les crítiques a la persona de Laporta com a figura representant de l'independentisme català. Aquest any, el protagonista dels articles ha estat Artur Mas, que ha protagonitzat titulars com «La Generalitat y los viajes de Mas», «La hipocresía de Artur Mas», «Mas quiere desgarrar a los catalanes», etc. Els suposats comptes suïssos de Mas van acabar ocupant una gran part dels articles d'opinió en contra de la seva persona. Es va atacar la figura de Mas, però també es va atacar el seu partit amb titulars com «Corrupción en Convergencia», «El caso que embarga a Convergencia», «CiU, treinta años bajo sospecha», parlant del cas Palau. El cas Palau i la corrupció a CiU van ocupar una gran quantitat d'articles d'opinió. També les enquestes van centrar part dels articles on es feia referència a que «CiU cocina a medida un sondeo para inflar su fuerza en las urnas».

La vaga general va donar una treva durant els dies 14, 15 i 16, durant els quals no es va parlar de les eleccions catalanes. Ni un sol article es va referir a les eleccions. Després d'aquests tres dies, les referències a les eleccions van augmentar considerablement.

Els articles sobre la independència i el seu poc futur es van multiplicar amb escrits que portaven per títol «Cataluña independiente, una república bananera», i van seguir els atacs contra la figura d'Artur Mas. El PPC fou el segon partit més esmentat. En total, es parlava del PPC i de la figura de Camacho en un 28% dels articles. El PP sortia representat com el partit que podia salvar Espanya de la seva ruptura, i com l'únic partit que podia fer front als plans rupturistes d'Artur Mas.

D'altra banda ERC-CAT SI i Iniciativa per Catalunya Verds-Esquerra Unida i Alternativa (ICV-EUiA) van ser les grans absents, mentre que el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC) i Ciutadans-Partido de la Ciudadanía (C's) quedaven en tercera posició. Com més ens atancem al dia de les eleccions, veiem com els articles referents a les eleccions parlen dels mals d'una Catalunya independent, «Cataluña saldría de la Unión Europea», «Las ventas a España de una Cataluña independiente se hundirían un 74%», «¿Cuántos inversores tendría una nación catalana separada?».

3. *ARA*

el diari *Ara* debuta en aquesta recerca. Aquest rotatiu va aparèixer just el dia de les eleccions catalanes de l'anterior convocatòria, la del 2010. Per tant, no en podem fer la comparativa. Precisament el fet que el diari celebri dos anys, coincidint amb aquelles eleccions, apareix mencionat en més d'una ocasió, especialment en algun editorial i també en la columna del director, Carles Capdevila.

La línia editorial del mitjà i de gairebé tots els opinadors és clarament independentista. No hi ha gaire discrepància ideològica. Així doncs, sobretot es destaca d'aquestes eleccions la necessitat que hi hagi la màxima representació sobiranista en els resultats, que s'hauria de traduir en 2/3 de diputats partidaris de la consulta.

Les opinions es canalitzen, doncs, en 179 textos, dels quals 159 els trobem com articles principals de la pàgina i només 20 en segona posició. Cal dir, doncs, que a diferència d'altres mitjans no tenim mai més de tres articles per pàgina que opinin de la campanya electoral. D'aquests 179, a més, la majoria són textos molt breus ja que 120 ocupen menys d'un quart de pàgina i 29 un quart de pàgina. Així doncs, només 30 són de mitja pàgina i un de tres quarts de pàgina. Com és lògic, la majoria dels que ocupen mitja pàgina són articles de fons, ja que en total en trobem 24. Però el gènere d'opinió més utilitzat és la columna, amb 79, seguit de 37 contracròniques i de 32 textos d'altres gèneres. Entre aquests últims hi tenim, sobretot, breus bitllets i quatre crítiques televisives. Finalment, ens trobem 7 editorials, pràcticament un cada dos dies. La immensa majoria dels textos estan argumentats, ja que només en 7 ocasions podríem considerar que darrere de l'opinió de l'autor no hi ha una argumentació.

Pel que fa a la temàtica d'aquests textos d'opinió, aquells que deriven de la campanya són clarament majoritaris (67). Després ja hi ha més fragmentació temàtica: el segon tema més tractat és el vinculat amb els mitjans de comunicació (22); els candidats (16); les votacions (16); altres temes variats (10) i el debat (9). Cal dir que, tot i que la independència de Catalunya només és el tema central de l'article en 8 ocasions, sí que apareix molt sovint com a tema secundari en molts altres articles. Podríem dir que, en certa manera, és el tema implícit en la majoria dels textos, juntament amb el «dret a decidir» o la consulta.

No cal dir que, com ha passat en la majoria d'altres mitjans, hi ha hagut altres temes «accidentals» o que, d'entrada, no estaven previstos i que també han centrat l'atenció dels opinadors. Aquests temes són bàsicament dos: el suposat esborrany policial sobre els pressumptes comptes bancaris a Suïssa de les famílies Mas i Pujol, i la vaga general. En el primer cas, l'atac a *El Mundo*, diari que va publicar la «filtració» del suposat esborrany, i al Ministeri de l'Interior ha estat coincident en els textos que n'han parlat. Termes com «guerra bruta» apareixen sovint per referir-s'hi. I és que s'acusa al diari madrileny d'embrutar la campanya intencionadament per tal de desprestigiar la candidatura que parteix com a guanyadora —la qual té tots els números per guanyar les eleccions—, i al Ministeri de l'Interior per com ha gestionat aquest tema. Es considera que no només es busca desprestigiar aquesta candidatura, sinó també allò que defensa en aquestes eleccions:

el dret a decidir. Pel que fa a la vaga, també es considera majoritàriament que és inoportuna enmig de la campanya, tot i que també en general es comparteixen les seves raons.

Un fet curiós és el percentatge gairebé igual de presència de les tres formacions que van pujar al podi en les eleccions del 2010, en aquells textos en què surten citats partits polítics: CiU (25%); el PSC (20%) i el PPC (21%). Aquest pràcticament empat és curiós per diferents motius. El primer, perquè aquests percentatges no coincideixen gaire amb els percentatges de vot de les eleccions del 2010, excepte en el cas del PSC: CiU (38%); el PSC (18%) i el PPC (12%). Ja sabem que no per força hi hauria d'haver aquesta correspondència, però sí que havíem detectat en anteriors eleccions que la presència dels partits en els articles solia coincidir bastant amb la representació parlamentària.

Atribuïm aquest fet, l'empat a l'hora de citar aquests tres primers partits a que sovint, quan n'hi apareix un, CiU, ho fa en contraposició als altres. I és que es fa molt evident el contrast entre la postura de CiU, plenament sobiranista, amb la del PPC (i el Govern espanyol) i la del PSC (i sovint PSOE), de tendència més unionista o antiindependentista. No cal dir, però, que en la majoria d'ocasions en què apareix el PSC és per criticar la seva tebiesa davant del dret a decidir. En el cas del PPC, sobretot se li critica l'hostilitat al procés sobiranista.

En aquest sentit, també sorprèn que ERC-CAT SI només aparegui en un 12% dels textos en què se cita algun partit polític. Sobretot sorprèn en un mitjà clarament independentista i, també, pel fet que Oriol Junqueras, en ser un candidat nou, semblaria que es podria merèixer més opinions. Ara, si tenim en compte que el 2010 aquest partit només va obtenir un 7% dels vots, també podríem dir que gairebé duplica el percentatge de presència respecte als vots obtinguts.

Pel que fa als altres partits, ICV-EUiA apareix en el 7%, SI el 4%, C's el 6% i els fins aleshores no parlamentaris, el 4%, gairebé tots la CUP. En aquest cas, unes proporcions que sí s'apropen bastant a la seva representació parlamentària, excepte Ciutadans, als quals se'ls dedica més espai, especialment per posar-lo en el mateix bàndol unionista i/o espanyolista del PPC.

Pel que fa als articulistes, en trobem 43. D'aquests, els que més dies publiquen són Àlex Gutiérrez (15), amb el seu comentari diari sobre com tracten els altres mitjans la campanya; Sebastià Alzamora (15), en la seva columna diària; Toni Soler (13), sobretot amb els breus bitllets; Cristian Segura (12), amb contracròniques; i les columnes d'Iu Forn (11) i Carles Capdevila (10). Pel que fa als que publiquen entre 5 i 10 textos, tenim a: Aleix Cuberes (9); Albert Pla Nualart (8); Empar Moliner (8); Pere Mas (6) i Toni Vall (5). És

significatiu com, a diferència d'altres mitjans, no hem detectat cap tribuna entre els textos publicats. Aquests 11 articles escriuen gairebé dues terceres parts dels textos publicats.

L'*Ara* també ha publicat moltes opinions a través de *tweets*, amb un espai dedicat exclusivament a la campanya, i també hi ha uns quants textos que denominen «anàlisis» que estarien a cavall entre l'opinió i el reportatge, ja que escanegen la situació política actual i la relacionen amb els programes electorals.

En conclusió, podem dir que les opinions de l'*Ara* són d'una línia molt semblant, amb poques discrepàncies ideològiques entre els opinadors, i també molt endogàmiques. Endogàmiques en el sentit que no hi ha tribunes ni veus que habitualment no escriguin ja en el diari. Tot i així, sí que són textos molt ben argumentats i que, tot i seguir una línia ideològica molt clara, la van adaptant a l'actualitat del dia a dia de la campanya electoral.

4. *EL MUNDO*

En aquestes eleccions, el diari *El Mundo*, com els altres diaris d'àmbit estatal, va centrar els seus articles a parlar de la independència i d'Artur Mas, per sobre dels partits. La majoria d'articles parlen negativament d'Artur Mas i de CiU, «El dinero de todos que CiU utiliza en su provecho», «Mas ha optado por ser el impulsor de una ilusión sin ruta viable».

El rotatiu dirigit per Pedro J. Ramírez (Alex Salmon a Catalunya) va ser el diari de tirada espanyola que més espai va dedicar a la campanya catalana del 2012. Una importància que es veu reflectida en el volum de peces referides, que es va situar en 173, una mitjana d'11,5 per dia que demostra la clara interpretació en clau espanyola que va pretendre imposar *El Mundo* a aquella campanya.

Aquest seguiment dels comicis catalans va ser força exhaustiu, amb diversos temes tractats i amb força espai durant els dies de campanya, que sols es va interrompre durant la vaga general. La tipologia d'article que predomina són les columnes (58,4), seguides de 34 miradors i amb poca presència d'editorials. En aquests comicis, el diari *El Mundo* va dedicar força espai a CiU, al PSC-PSOE i al PP-PPC. El rotatiu va apostar pels partits PP-PPC i C's com a forces necessàries per formar part del Govern amb diversos articles d'opinió i entrevistes als seus candidats, amb un interès en clau nacionalista.

Aquest és el diari que dona més importància al candidat de C's, Albert Rivera. En aquest cas, el diari dirigit per Pedro J. Ramírez va utilitzar els casos de corrupció per atacar CiU i la figura d'Artur Mas, de la mateixa manera com ho va fer als comicis del 2006, utilitzant el DVD de campanya de CiU. De fet,

va ser aquest el mitjà que va destapar els suposats comptes a suïssa d'Artur Mas. *El Mundo* va dedicar diverses tires humorístiques en contra de la figura d'Artur Mas i va criticar el cartell electoral de CiU comparant Artur Mas amb Moisès, amb titulars com «Moisés en el mar Rojo».

En aquests comicis, els vídeos de campanya van ocupar una part menys significativa que l'any 2010. Hi va haver menys vídeos electorals, i únicament *El Mundo* es va fer ressò dels vídeos de cada partit. Sí que va carregar contra l'estrena de la pel·lícula *Fènix 11·23* a TV3, culpant el canal català d'adoctrinar i estar a les ordres de CiU. C's i el PPC apareixen la major part de les ocasions en clau positiva i prepositiva. Artur Mas, CiU i la poca viabilitat d'una Catalunya independent protagonitzen un total de 123 peces, el 71,09% del total d'articles. En segon lloc, se situa el PP (31), que és protagonista del 17,91% del material publicat. I, en tercer lloc, la resta de partits (19), que protagonitzen un gruix important (10,98%) de les peces publicades.

El Mundo, coherent amb el seu discurs, presenta les formacions d'esquerra —com ERC-CAT SI— com formacions violentes, amb titulars de l'estil «ERC-CAT SI armaría a los Mossos con bazocas», «ERC-CAT SI pide armas para una Cataluña independiente», fent èmfasi en l'enfrontament Catalunya-Espanya. En referència al PPC, se centra a presentar un PP amb possibilitats de ser segona força al Govern.

5. EL PAÍS

Amb un total de 65 articles, *El País*, diari del Grupo Prisa és un dels diaris que menys textos d'opinió publica sobre la campanya electoral catalana, després de l'ABC. Els 65 articles representen 4,3 articles diaris. Els autors no publiquen cada dia i, al contrari que els d'*El Mundo*, no demostren un seguiment exhaustiu de la campanya.

El País va demostrar un interès menor al del 2010 i no va fer un seguiment tan exhaustiu com altres mitjans de la campanya del 2012. Sí que té columnes i contra-cròniques fixes sobre la campanya, però no les publica la mateixa persona. Entre aquestes, destaquen les columnes sobre la independència i les que parlen de federalisme. Si ens fixem en els temes dels articles, més de la meitat, el 71%, estan dedicats a parlar de la mateixa campanya. Ja a més distància hi trobem el tractament dels diferents partits, amb un 16% del total dels textos publicats. A continuació, el tema més tractat són els retrats dels candidats (13%). Aquest rotatiu no denota preferències a l'hora de mencionar els diversos partits, a diferència d'altres diaris d'àmbit espanyol. Tot i així, sí que hi predomina la bipolaritat entre CiU (52%) i el PSC-PSOE (21%), que junts sumen pràcticament més de la meitat de mencions.

En aquestes eleccions, l'interès per CiU va augmentar considerablement respecte als anteriors comicis. Dels diaris de tirada estatal, *El País* és dels que més cita ICV-EUiA i ERC-CAT SI, però l'aparició d'aquests partits segueix sent mínima. Una altra de les formacions que s'hi esmenten és C's, amb unes 13 columnes. Un número major al dels comicis del 2010.

Pel que fa a l'estructura dels textos, veiem que gairebé el doble són argumentats en relació amb els que no ho són: 46 i 19, respectivament. Pel que fa als elements contextualitzadors, sempre n'hi trobem, i només en un 9% dels textos la presència d'aquests elements és escassa. En canvi, en el 91% restant, trobem un 56% d'elements que tenen informació de context suficients i un 38% amb una presència notable. Com podem comprovar en tots els diaris analitzats, i a partir de les dades exposades fins ara, podem treure algunes conclusions quantitatives i extreure'n també de qualitatives. Però, si volem saber quines són les principals conclusions dels opinants, convé analitzar quines són les tesis defensades en els articles.

Com ja passava el 2006 i el 2010, la majoria dels autors que escriuen a *El País* són clarament partidaris de les tesis defensades pel PSC-PSOE, fent èmfasi en la tercera via que representa el PSC en aquests comicis, tot i no tenir un seguiment majoritari de l'electorat. Amb tot, en molts casos, aquestes no són explícites, però s'intueixen quan es tracten amb un to despectiu les polítiques proposades per CiU. A diferència de l'any 2006 no es parla de la formació d'un nou tripartit i, a diferència del 2010, no es demana al votant encari les eleccions a partir de la disjuntiva entre dretes i esquerres.

En aquests comicis, el tema principal és la independència; també és el tema central de la campanya, fent referència en alguns articles a la reformulació de l'Estat que demana el PSC. Tal com passa amb els altres diaris, durant el dia anterior a la vaga, el mateix dia de la vaga i l'endemà, el rotatiu no parla de la campanya electoral i els articles d'opinió versen sobre la vaga i les seves conseqüències. Pel que fa a l'anàlisi més política i partidista, constaten que CiU ha marcat l'agenda. El debat a la televisió, el futur de l'Estat espanyol i els casos de corrupció de CiU centren bona part dels articles. De tots els diaris espanyols, *El País* és el que més veu dona al PSC. Mentre *El Mundo* i l'ABC van totalment en contra de la ruptura i d'una reformulació de l'Estat, *El País* és l'únic rotatiu estatal que dona suport en alguns articles a una Espanya federal, seguint la línia del PSC.

6. EL PERIÓDICO DE CATALUNYA

En aquesta contesa electoral destaca una presència força superior de textos d'opinió relacionats amb la campanya, respecte a la del 2010, la del 2006 i sobretot la del 2003. N'hi ha 68, 86 i 114 més que el 2010, 2006 i 2003,

respectivament. Així doncs, a *El Periódico* hi trobem 197 articles superant, de poc, els 13 textos diaris.

Un 25,38% dels textos són miradors (cròniques d'ambient, de color...), a poca distància de la tipologia de textos d'opinió que hem etiquetat com a «altres», en els quals hi encabim peces com les tires còmiques i les cartes dels lectors, o la participació via *online* dels lectors. I val a dir que aquest percentatge tan elevat és degut especialment a l'important nombre de cartes dels lectors que *El Periódico* va dedicar a la campanya electoral. Les columnes (amb un 23,35%) són la tercera categoria de peces d'opinió amb més presència durant el període analitzat, seguides dels articles en profunditat (21,82%) i ja, a molta distància, pels editorials (2,53%) i les tribunes (2,03%).

Cinc editorials en dues setmanes són molts editorials dedicats a un mateix tema, en aquest cas les eleccions catalanes del 25-N. El primer dia, obrint, «El guió d'una campanya anunciada» (9 de novembre del 2012), amb passatges com el següent: «El debat sobiranista català no ha de solapar el problema principal: la crisi econòmica». Aquí ja es deixava clara la vocació del diari de cara a aquestes eleccions, que es confirmaria amb seccions i continguts en les peces dedicades als comicis orientats com en cap altre diari al factor social. El segon editorial, «Mas, lluny de la majoria absoluta» (18 de novembre del 2012), en ocasió de la publicació d'una enquesta pròpia. El següent, «Debat a set amb poca llum nova» (19 de novembre), després del programa de TV3 dedicat al contrast de propostes entre els candidats. El quart, «Periodisme d'investigació?» (22 de novembre), a partir de les publicacions d'*El Mundo* contra Artur Mas. L'últim, el 24 de novembre: «Campanya atípica per a unes eleccions atípiques», en què el rotatiu es planyia de no haver vist materialitzat allò que proposava que fossin els comicis: «Que el sobiranisme hagi estat el tema central no vol dir que els electors hagin oblidat l'atur o les retallades».

Hem d'esmentar especialment les cròniques diàries que Toni Aira i Antoni Gutiérrez-Rubí dedicaven a la campanya dels candidats Artur Mas i Pere Navarro, respectivament. Eren bitllets diaris que partien de l'anàlisi de la comunicació política de les respectives campanyes, per sovint comentar i aportar la seva opinió sobre el global de la contesa.

Cap altre candidat tenia una cobertura similar a la de Mas i Navarro, en aquest sentit. Això demostra com el diari pretenia, clarament, bipolaritzar la campanya entre CiU i el PSC-PSOE. Una bipolarització que també veurem amb la presència dels partits en els textos. I l'important nombre de tribunes que van ocupar pàgines i pàgines del seguiment de la campanya del 2010, en aquest cas, cedeix davant la presència de peces específiques que volen posar l'accent en el factor social. Concretament i en primer lloc, les trobem sota el paraigües de la secció «Dret a decidir...», amb representants de col·lectius com la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona (FAVB) o Caritas. Una per dia. En segon

lloc, la secció «La Catalunya retallada», també amb un espai diari dedicat a recollir testimonis que descriuen com les «retallades» del Govern havien afectat les operacions de cataractes, les urgències, les llistes d'espera en els serveis de salut, les beques menjador, la renda mínima d'inserció, la universitat, els usuaris de rodalies, els pensionistes o els becaris de recerca.

A part de Toni Aira i Antoni Gutiérrez-Rubí que, com hem dit, han escrit diàriament, també té molta presència un nucli dur d'opinadors encapçalats per Josep-Maria Ureta (12), que amb la secció «En-dependència» planteja, amb dades, possibles escenaris de futur en fronts clau, necessaris perquè una societat rutlli (també una hipotètica Catalunya independent). Com apunta Ureta a «Sense parar el motor» (12 de novembre del 2012), «els rebuts s'hauran de pagar, els malalts podran demanar la baixa i el subministrament energètic s'haurà de mantenir». És a dir, la perspectiva d'una possible (o no) Catalunya sobirana, també sota el prisma social.

Els opinadors que segueixen aquestes tres figures destacades que acabem d'esmentar, i ja per sota de la desena de peces publicades durant el període analitzat són, per ordre, Neus Tomàs, el dibuixant Ferreres, Enric Hernández (el director), Juan Tapia, Neus Tomàs, Rafael Tapounet, Josep Maria Espinàs, Xavier Bru de Sala, Joan Barril, Albert Sáez, Emma Riverola, Marçal Sintès i Joaquim Coll. De la cinquantena d'articulistes que tracten les eleccions del 2012 en els seus espais d'opinió i anàlisi també destaquen noms com Manel Cruz, Joan Ollé, Xavier Sardà, Manel Estellé, Xavier Barrena, Carles Pastor, Rosa Paz, Rafa Julve, Antón Costas, Josep Maria Fonalleras, Francesc Escribano, Àngels Pont, Carlos Carnicero, Ferran Monegal, Lluïcia Ramis, Enric Marín, Antoni Serra Ramoneda, Nacho Corredor, Josep Oliver o Risto Mejide.

Aquests autors parlen, d'una manera destacada, sobretot del factor social, en un 51,77% de les peces. Amb referències a factors com la llei de dependència, l'educació, l'euro per recepta, la cohesió social, l'«austeritat», la recerca, la precarietat laboral, la immigració, la pobresa, els peatges i molts altres assumptes que afecten la societat i que autors com Sardà o Coll consideren que Artur Mas mira de defugir, refugiant-se en el futur.

Artur Mas, de fet, és el segon protagonista temàtic destacat en les peces d'opinió, amb presència en un 43,65% d'elles, seguit de les referències a la independència i la possibilitat del referèndum (39,59%); després trobem aquelles on hi destaca la disjuntiva Catalunya-Espanya (36,04%); les segueixen les centrades en la metacampanya (parlant d'enquestes, de la majoria de CiU i altres temes), amb un 28,42%; el futur de Catalunya (per exemple, dins la UE si s'independitza), amb un 25,38%; la gestió del Govern de CiU (12,69%); el federalisme (6,59%), i els retrats dels candidats (via les «radiografies electorals» d'Enric Hernández), amb un 2,53%.

És curiós veure també com CiU apareix en el 48,22% dels articles, mentre que el PSC ho fa en el 28,93%, enfront d'un 34,51% del PPC. És a dir, que ni la dedicació de peces específiques com els «Escàner Electoral» de Gutiérrez-Rubí, ni la mirada atenta d'altres opinadors no permet que el PSC remunti en una de les seves campanyes més discretes, malgrat que a *El Periódico* hi destaca molt especialment. Queden a distància ERC-CAT SI (15,22%), ICV-EUiA (11,67%) i els «altres» (4,56%), amb C's ben bé inexistent en les peces d'opinió, fins i tot menys que Solidaritat i en la línia de la CUP.

Hi ha un alt percentatge d'argumentacions, un 70,4%, molt superior a la detectada quatre anys enrere, que es trobava vint punts per sota. Per tant, només en un 29,6% considerem que el text no té contrast d'argumentacions. És molt baixa també la presència d'elements contextualitzadors, un 2,8%, mentre que en el 74,4% és suficient i en un 22,8% notable.

Si ens fixem en el contingut de les opinions, es dona per segura la victòria de CiU, amb una mirada molt generalment crítica amb aquesta possibilitat — sobretot amb el fet que aquesta victòria pugui ser per majoria absoluta; Rosa Paz es pregunta «Per a què vol Mas la majoria absoluta?» (20 de novembre). També s'és especialment crític amb la gestió del Govern de Mas, per exemple durant la mateixa campanya i en situacions derivades de la vaga general, com un incident amb un menor a Tarragona. En aquesta línia, Neus Tomàs, en l'article «El retruc de la vaga» (16 de novembre), defensa que «la imatge del nen ensangonat pel cop de la porra d'un mosso enterboleix la plàcida campanya de Mas». Encara no havia arribat la irrupció d'*El Mundo* en campanya, la qual despertaria força crítiques (i molt contundents) entre els opinadors del diari del Grupo Zeta, com l'article balanç de la mateixa Tomàs l'últim dia (24 de novembre): «Campanya immunda».

Les peces, en molts casos crítiques amb Mas, oferien mirades com la de Juan Tàpia, «Navarro, el candidat sensat» (14 de novembre), generoses com en pocs altres rotatius amb el Partit dels Socialistes Catalans: «El PSC és el partit més proper a les posicions del català mitjà». Molt més escèptics es mostren la majoria de columnistes amb Mas, al qual se'l critica especialment anomenant-lo «Moisés» o «profeta», en peces com «Fent volar tots els ponts» (13 de novembre), de Rosa Paz, on diu que presenta el futur amb trampa: «Front a l'Arcàdia feliç, sense atur, sense retallades, sense desnonaments...». Diu que això és el futur de la Catalunya-Estat que proposa CiU, amb intenció. De fet, és una tònica força generalitzada en peces del rotatiu dedicades a aquestes eleccions: referir-se a la independència per contraposar aquesta hipòtesi als problemes socials «reals» que viu la ciutadania. En aquest sentit, a «Mas, no t'espantis» (11 de novembre), Xavier Sardà parla de «*El Show de Truman* a la catalana». I Manuel Cruz, a «No confonguin il·lusió i il·lusionisme», es pregunta retòricament: «No deu ser que als que volen diàleg

els importa més queixar-se que veure ateses les seves queixes?», en referència a la presumpció tàctica dels sobiranistes en la defensa de les seves posicions.

Els més escèptics amb el federalisme són, bàsicament, Josep Maria Espinàs i el dibuixant Ferreres. Espinàs, a «La paret i el manifest» (17 de novembre del 2012) escriu: «Tenien notícia que a Espanya hi hagués un selecte grup a favor del federalisme?», en referència al document d'intel·lectuals i artistes espanyols que signen a favor aquesta fórmula d'estructura política per a l'Estat espanyol. Ferreres, el 12 de novembre, ja s'havia referit a «el sobtat federalisme dels intel·lectuals». I val a dir que Espinàs també és especialment contundent amb el PPC, per exemple arran del vídeo sobre els Garcia i la hipòtesi d'imposició de canvi de cognom per un de català que es planteja en un vídeo electoral dels populars. A «Els Pérez i els López catalans» (15 de novembre), s'hi esplaia.

L'enquesta de Gesop per al diari a mitjans de la campanya (18 de novembre) regala aquest titular de portada: «CiU s'encalla», i fa que es comenci a parlar una mica dels partits més petits (poc o gens de C's, competència directa per una part de l'electorat del PSC, en part també lector potencial del diari). I és precisament a les enquestes (en general), a allò que apel·la Tàpia per oferir una de les seves reivindicacions de Navarro i el PSC: «Felipe González vota Navarro» (16 de novembre), amb passatges com «El CIS detecta que el catalanisme mitjà és més a prop del PSC i ICV-EUiA que de CiU i ERC-CAT SI». Joaquim Coll, aquest mateix dia, en l'article «La bandera de l'orgull», defensa que «resulta obscè que les eleccions catalanes s'estiguin polaritzant entre CiU i PP», un fet contra el qual sembla lluitar el diari a través de la majoria dels seus espais d'opinió, tot i que tampoc no se'n surt ni amb els seus propis continguts —això sí, amb una rellevant presència del PSC, que acaba quedant en tercera posició pel que fa a referències, a prop de les del PP. I és que l'agenda la van acabar marcant sobretot uns altres, especialment des de Madrid.

7. EL PUNT AVUI

El Punt Avui és el diari que, sense cap mena de dubte, més textos d'opinió publica durant el període analitzat. En total són 332 textos, els quals fan una mitjana de pràcticament 24 articles diaris. Una autèntic desplegament d'opinions, amb 138 veus diferents. D'aquestes veus, però, hi ha un grup de nou polítics que durant molts anys van ser diputats i que, en aquesta ocasió, no es presentaven a les llistes dels seus partits els quals publiquen un text cada dia. Són Josep Lluís Carod-Rovira, Joan Puigcercós i Ernest Benach d'ERC-CAT SI; Montserrat Tura i Quim Nadal del PSC; Josep Maria Vila d'Abadal d'UDC; Joan Guitart de CDC; Joan Boada d'ICV-EUiA i Montserrat Nebrera, del PPC i candidata d'Alternativa de Govern en les eleccions del 2010. La majoria amb un marcat perfil sobiranista, mantenint les diferències

existents entre els partits pels quals es van presentar en anteriors legislatures. En total, aquests polítics publiquen 14 articles cadascun, excepte Joan Boada, que el dia de la vaga —per simbolitzar que en feia— no va escriure el seu text, Josep-Lluís Carod-Rovira, que va publicar 2 articles llargs de més, i Quim Nadal, qui en va escriure un altre també llarg. Aquestes tribunes eren molt breus, de menys d'un quart de pàgina, d'un paràgraf.

Els altres autors que més textos publiquen són els columnistes del diari que hi escriuen cada dia: Vicent Sanchis, 11 dies; Xevi Xirgo, director del diari, amb 10 columnes, i Manuel Cuyàs amb 8. Després, vénen els 7 editorials, un cada dos dies de mitjana. I després els corresponsals de Madrid, David Portabella, amb 6, i Montse Oliva, amb 5. Finalment tenim, amb més de 3 articles publicats, Jordi Grau (5) i Xavier Orri, Carles Ribera, Quim Aranda i Lluís Falgàs, tots ells amb 4. A part d'aquests, doncs, hi ha 111 articulistes més que almenys publiquen un text cadascun.

Cal dir que la tipologia de text que més vegades hi apareix és la tribuna, amb 155, gairebé la meitat del total, el 46,7%. I és que, a part de les tribunes dels polítics abans citats, cada dia es fa una pregunta vinculada amb un tema de la campanya i que dues persones amb mirades contràries, a favor o en contra, responen defensant la seva postura. Des de científics fins a sindicalistes, passant per economistes o experts en seguretat donen la seva opinió. La segona tipologia dels textos més repetits són les columnes —90 (27,1%)— i els articles de fons —51 (15,4%). Finalment, hi trobem 15 textos d'altres menes, bàsicament apunts breus o bitllets, 14 contracròniques i els 7 editorials. Aquests articles ocupen la primera posició en el 46% dels textos, la segona en el 26%, la tercera en el 17% i la quarta en el 6%. Hi ha tants textos d'opinió que fins i tot en 13 ocasions trobem 5 articles en una pàgina i, per tant, hi ha 13 articles que ocupen aquesta posició a la pàgina. Pel que fa a l'espai que ocupen, a pàgina sencera hi trobem 16 articles i 28 de tres quarts de pàgina. De mitja pàgina en tenim 11. Però la immensa majoria dels textos, el 84% del total, o ocupen un quart de pàgina (27%) o fins i tot menys d'un quart, el 57%.

Pel que fa als temes principals que hi apareixen, aquells relacionats amb la pròpia campanya són la majoria, un 22% del total, seguits de prop per la independència, amb el 18,7%. La resta de temes no superen el 8%, com són, per ordre, la votació, Catalunya, la Generalitat/Artur Mas, els altres candidats, la llengua i els possibles pactes postelectorals. Cal dir, però, que hi apareix una gran varietat de temes: gairebé una tercera part són altres qüestions tangencials que van sortint durant la campanya electoral.

Com és previsible, però, la majoria de textos, especialment els escrits pels col·laboradors i els redactors del propi mitjà, tenen una postura clarament favorable al procés sobiranista encetat en aquesta campanya, fruit de la històrica manifestació de l'Onze de Setembre del mateix any. Això mateix

traspuen també els 7 editorials, que mantenen un posicionament clarament contrari als atacs en contra de Catalunya, especialment a partir de l'aparició del suposat informe policial en contra d'Artur Mas. Sense cap mena de dubte, doncs, el diari i la majoria dels seus opinadors són favorables a la independència de Catalunya, i qualifiquen aquestes eleccions d'històriques ja que, per primera vegada, unes eleccions tenen un marcat caràcter plebiscitari. Pel que fa a la redacció, una immensa majoria de les opinions (el 89%) són argumentades, mentre que la resta, l'11%, no ho són.

Finalment, si ens fixem en els partits protagonistes dels articles, veiem que la coalició guanyadora apareix en el 30% d'articles en què es menciona algun partit polític. Curiosament, el segon partit que més vegades apareix, i no gaire lluny del primer, és el PPC (amb el 24%). Això contrasta amb els resultats electorals finals, ja que CiU va obtenir precisament també el 30% dels vots, però el PPC el 13%, quedant en quarta posició. Però aquest fet s'explica perquè aquesta va ser una campanya molt bipolaritzada entre el Govern de Catalunya i el Govern espanyol, o entre el que podríem anomenar el nacionalisme català i el nacionalisme espanyol, i aquests dos partits simbolitzen els dos partits majoritaris situats, respectivament, en aquests dos àmbits ideològics. Lògicament, però, com ja hem dit amb anterioritat, la postura ideològica dels opinadors és més favorable a les postures defensades per CiU, i especialment Artur Mas, que no pas a les del PP o al Govern espanyol.

Pel que fa a la resta de partits, en tercera posició hi trobem mencions al PSC —el 16% de les vegades en què es menciona un partit—; en quarta posició, ERC-CAT SI, amb el 10% i, finalment, C's, ICV-EUiA i SI, amb el 6%, el 5% i el 4% respectivament. Pot sorprendre la relativa poca presència d'ERC-CAT SI —només apareix en el 10% dels textos en què se citen partits—, tenint en compte que es tracta d'un diari clarament independentista i que aquesta formació política va quedar finalment segona a les eleccions, amb gairebé el 14% dels vots. També és curiós que aparegui més vegades Ciutadans que Iniciativa i Solidaritat, però també s'explica perquè aquest partit és font de crítiques per part dels opinadors d'*El Punt Avui*. Hi apareixen també, amb un 4%, altres partits, la majoria de vegades referències a la CUP.

8. LA VANGUARDIA

el diari del Grupo Godó va dedicar una gran quantitat de peces d'opinió a la campanya electoral del 25-N. En total 277, Una xifra que suposa una mitjana de 17,31 articles diaris per a la cobertura electoral. Si fem una comparativa amb els comicis del 28-N del 2010, tan sols dos anys abans, el salt en importància i en cobertura de les eleccions del 2012 en aquest cas es veu clar, ja que abans les peces van ser 139 (enfrent de les 277 del 2012) i la mitjana de peces per dia 8,68 (enfrent del 17,31).

D'aquests 17 articles (en xifres rodones) per dia, la tipologia més repetida és el mirador (cròniques de color, d'ambient...), amb el 31,40% del total. De ben a prop la segueixen el 28,51% d'allò que hem encabrit en la categoria d'«altres», és a dir, peces com les cartes dels lectors, les vinyetes còmiques o micropeces lligades a la participació dels lectors, també via xarxes socials com Twitter i el seu reflex a les pàgines d'opinió. Aquesta opció l'hem observada també en d'altres rotatius, els quals concentraven en aquests espais moltíssimes referències a la reivindicació social i a les queixes sobre la gestió del Govern. Aquestes eleccions van significar, doncs, un salt significatiu pel que fa a l'obertura dels diaris tradicionals a la presència del seguiment que des de les xarxes socials d'Internet es va fer dels comicis. En el cas de *La Vanguardia*, sobretot a través de l'espai «25-N al web», en què hi destacava l'etiqueta #Debatuit i on cada dia es recollien una sèrie d'opinions sobre un tema que el diari havia proposat via *hashtag*. S'hi veu una creixent tendència a apostar per peces cada cop més petites, amb menys text però amb molta profusió d'estils i de gèneres d'opinió, sobretot cròniques disteses o mirades diferents i de complement a l'anàlisi política pura i dura. I en aquest diari, el factor «altres» també es reforça per la dedicació a les eleccions de la tira còmica, ben bé diària, del dibuixant Toni Batllori. Hi ha poca tribuna, un 6,58% del total, i tres editorials, un salt qualitatiu respecte a les anteriors eleccions, a les quals només se'n va dedicar un. Els tres editorials són: «Una deliberació democràtica» (11 de novembre del 2012), «Debat aclaridor» (22 de novembre), referit al debat a tres bandes realitzat a 8TV entre Artur Mas, Pere Navarro i Alícia Sánchez-Camacho, i «Elecció i resposta» (24 de novembre). En aquests tres editorials es fa palesa la clara aposta del rotatiu per la transcendència dels comicis, així com per la condemna dels atacs que des de Madrid es desencadenen, especialment via el diari *El Mundo*, contra Artur Mas i l'aposta de CiU pel dret a decidir.

Fins a 62 opinadors es refereixen al procés, durant la campanya, a *La Vanguardia*. Una xifra que duplica els 30 opinadors que van ser la referència del diari durant els comicis del 2010. Hi ha molts factors com aquests que apunten a l'excepcionalitat d'aquesta campanya i del seu plantejament. D'entre els analistes de referència destaquen, junt amb els escriptors Quim Monzó i Màrius Serra, amb una peça diària, Jordi Barbeta (amb obertura de la secció sobre política amb l'espai «La crònica»), Antoni Puigverd, Francesc-Marc Álvaro i Víctor-M. Amela. Els segueixen, amb una desena de peces, José Antich (llavors el director del diari), Enric Juliana, l'esmentat dibuixant Toni Batllori i Pilar Rahola. Sobre les cinc peces de presència, Fernando Ónega, Màrius Carol, Juan José López Burniol, José Antonio Zarzalejos i Sergi Pàmies. Francesc de Carreras, Salvador Cardús, Lluís Foix, el dibuixant KAP, Remei Margarit, Gregorio Morán, Jordi Sauret (anàlisi d'enquestes), Josep Maria Soria, Jordi Basté, Jordi Balló, Isabel Garcia Pagan, M. Dolores García, Àngel Castiñeira, David González, Florencio Domínguez, Rafael Nadal i

Ramon Suñé completen una penúltima corona de col·laboradors (pel que fa al nombre d'aportacions), immediatament superior a la dels col·laboradors que hi van publicar puntualment: Ezequiel Muriel, Juan Francisco Rubio Ramírez, Norbert Bilbeny, Carles Viver Pi-Sunyer, Josep Cuní, Kepa Aulestia, Miquel Roca, Oriol Pi de Cabanyes, Josep M. Lozano, Ferran Requejo, Martí Parellada, Xavier Sala i Martín, Josep Soler Albertí, Jordi Graupera, Clara Ponsatí, Alfred Rexach, Montserrat Nebrera, Laura Freixas, Juan Tugores Ques, Benjamín Suárez Arroyo i Ricard Zapata-Barrero.

Els temes dels quals parlen els opinadors de *La Vanguardia*, en la línia de la majoria, els encapçala tot allò referent al debat Catalunya-Espanya, amb un destacat 51,28%, i peces que parlen de les males relacions entre la Moncloa i el Govern de Mas sobre finançament, sobre la disputa de la projecció del procés català a Europa, sobre les hipòtesis de «pensament únic» en la societat catalana (Ónega, 17 de novembre del 2012) o sobre les pors qui desperta l'aposta sobiranista, amb algun autor com López Burniol que es confessa espantat. El mateix Burniol titula una de les seves peces «Eleccions amb to de plebiscit», un concepte (el de plebiscit) força present en el conjunt, i que altres autors com De Carreras també utilitzen per a títols com «No és un plebiscit, però...». El diari dedica una sèrie de tribunes al tema, sota el paraigües de la secció «Les noves relacions Catalunya/Espanya». Daniel Innenarity defensa: «A Catalunya hi va haver un tancament de portes i crec que Espanya és un Estat amb una cultura política pobre».

Les peces referides a la pròpia cursa electoral (metacampanya) són un 46,57% del total, que es complementa amb un 3,24% dedicat a retrats dels candidats. La xifra destacada de presència de la metacampanya s'explica molt especialment per la preocupació que expressen i argumenten molts dels opinadors del rotatiu, a propòsit de «l'embrutiment» de la campanya, molt especialment a partir de la publicació a *El Mundo* d'un suposat esborrany de la UDEF (de la Policia Nacional espanyola) sobre presumptes comptes a Suïssa d'Artur Mas, Jordi Pujol i família. El director del diari, José Antich, és especialment dur amb la condemna d'aquesta ingerència, així com amb la defensa de l'honorabilitat d'Artur Mas.

Les hipòtesis sobre la majoria absoluta o no de CiU sumen també en la direcció d'alimentar el percentatge de peces referides a la metacampanya. Així com també ho fan les dedicades a qui quedaria en segon lloc després de CiU, molt centrades en el PSC i el PPC, i ja ben entrada la campanya amb presència també en les travesses (tot i que amb una proporció molt menor) d'ERC-CAT SI. Ocupen una part important d'aquest bloc temàtic d'articles, junt amb els problemes dels catalans estrangers per poder votar des de països d'arreu del món, les polèmiques d'antics barons del PSOE com José Bono, Marcelino Iglesias o José Montilla, i les seves desafortunades declaracions:

Bono, equiparant Mas amb un «colpista» per la seva aposta sobiranista, Iglesias equiparant el nacionalisme amb el nazisme, i Montilla associant referèndums i franquisme. La crisi del PSC, la qual també es detecta a les enquestes, nodreix igualment aquest bloc, així com ho fa molt especialment el «joc brut», que la immensa majoria de les peces del diari que s'hi refereixen detecten en l'ofensiva que des de Madrid es fa contra la campanya catalana, i molt especialment contra Mas i CiU. S'hi sumen també les peces referides a la importància —i a com n'és de decisiva— d'aquesta campanya, així com les càbales sobre la majoria o no de CiU i la seva conveniència, o tot el contrari, en moltes ocasions a cavall de les enquestes.

Arran de les intoxicacions d'*El Mundo*, fins i tot José Antonio Zarzalejos (excol·laborador de José María Aznar a la Moncloa i un dels seus referents a la fundació FAES) s'hi posiciona clarament en contra, amb articles com «La voladura de la campaña» (18 de novembre), on escriu: «Les eleccions s'havien de produir en un context que, encara que fos tens, no es desbordés». Enric Juliana, amb el seu article «L'efecte Fouché» (18 de novembre), defensa que «A Espanya ja no hi ha campanya electoral sense algun tipus d'intervenció política de la policia». Un dia abans, el mateix Juliana havia obert la secció sobre política amb una peça de crònica titulada «Un “esborrany” atribuït a la policia colpeja i aixeca Mas» (17 de novembre), el mateix dia que el director del diari condemna l'atac amb l'article «Campanya en un fangar». Pilar Rahola es mostra també contundent en el seu article «Trencar les cames» (20 de novembre), on parla d'«el mateix periodista que en el seu moment va dir allò de “cal parar Messi pel civil o pel criminal”» (en referència a Eduardo Inda, d'*El Mundo*). Jordi Barbeta, el mateix dia, titula la seva crònica «El PP endureix l'assetjament contra Mas per afeblir la seva majoria», destacant l'«ofensiva de tots els líders del PP contra Mas i crits d'“a la presó, a la presó”».

Les peces on és present (com a tema central i/o tangencial) la independència i el possible referèndum o consulta pel dret a decidir són un 33,57% del total, que contrasta moltíssim amb el 5,41% en què apareix el federalisme defensat per la candidatura de Pere Navarro (PSC). El ministre d'Afers Exteriors espanyol, José Manuel García Margallo, arriba a equiparar el referèndum amb un «cop d'estat en termes jurídics». El diari ho censura. I en aquest bloc d'articles hi entren també les crítiques unànimes al vídeo de campanya del PP de Catalunya, on s'arriba a assegurar que en una futura Catalunya independent els Garcia es veurien forçats a canviar el seu cognom per Garriga.

Sobre el procés català, Ónega arriba a escriure: «Cada dia que passa, es comença a assumir que això va de debò i que ni CiU no podria aturar aquest tren» (15 de novembre). Rafael Nadal, en el seu article «Les vergonyes a la vista» (17 de novembre), assegura que «El 26 de novembre els guanyadors

hauran de donar resposta als dos fronts de preocupació ciutadana: la llibertat de Catalunya i la justícia social en la sortida de la crisi». Molt més crític i contundent amb el procés i els defensors de l'opció de la independència, Gregorio Morán dedica dos extensos articles a la qüestió, amb el títol «Independència i intel·ligència» (1 i 2), amb afirmacions com: «Hi ha tantes possibilitats que Catalunya es constitueixi en Estat com de fer una revolució; és a dir, cap».

Ben a prop d'aquest bloc temàtic, en el quart tema més destacat de les peces d'opinió del rotatiu dedicades als comicis, hi ha Artur Mas, la figura del president i candidat de CiU, amb un 31,04% de presència. La majoria de les referències a CiU són a través de Mas, que demana una «gran majoria» i de qui el rotatiu en destaca l'èpica, arribant a dir que defensa «L'operació política més important a Catalunya en tres segles». Això no impedeix que el seu cartell sigui comparat amb una imatge de Charlton Heston fent de Moisès a la pel·lícula *Els Deu Manaments* (a doble plana), o que articulistes com Francesc de Carreras, a partir d'això, assegurin que hi hauria feina per a «una nova Leni Riefensthal» (en referència a la cineasta de capçalera d'Adolf Hitler i del seu ministre de Propaganda, Joseph Goebbels).

Les referències al factor social ocupen un 12,63% del total, superades amb escreix també per les peces que es refereixen al futur de Catalunya (un 19,85%), amb preguntes, hipòtesis o afirmacions a propòsit d'una futura Catalunya independent a Europa, o de la seva economia (dins d'Espanya o fora d'ella) i amb possibles escenaris de referèndums, i amb les pors i les incerteses que desperta el procés. Són paradigma d'aquest segon bloc peces com «Independència, euro i Unió Europea» (14 de novembre), signat entre d'altres per Oriol Amat, Germà Bel, Núria Bosch i Clara Ponsatí.

Pel que fa al factor social, l'impuls el rep especialment a partir d'una vaga general que Pilar Rahola discuteix en la següent direcció: «Sincerament em sembla una barbaritat fer una vaga general al bell mig d'una campanya electoral». Junta a la vaga, elements com els desnonaments, els impostos, la corrupció o els sous dels polítics també sumen en aquest bloc «social». I això tenint present que les peces on és explícita la referència a la gestió del Govern de CiU (retallades, etc.) ocupen la cua del rànquing (empatades amb les dedicades als retrats dels candidats), amb un 3,24% del total.

La quantificació de les referències als partits polítics deixa clara la prioritització del bipartidisme CiU-PPC present en les pàgines d'aquest rotatiu, amb una presència destacada de CiU (42,59%), seguida del PPC (33,21%). La caiguda del PSC és important (tercera en referències, amb un 25,63%), especialment si atenem el fet que el Partit dels Socialistes de Catalunya, en les eleccions del 2010, va encapçalar les referències en les peces d'opinió d'aquest diari, amb un 53,24% enfront a un 51,73% de CiU, freqüent a freqüent. I si bé és cert que el

2010 el PSC arribava a la cursa electoral des del Govern i amb José Montilla de president, el salt enrere és important i sense paral·lelismes amb comicis anteriors des de l'inici del nostre seguiment de les eleccions catalanes, l'any 1999.

Esquerra rep una atenció també molt minsa, un 11,91%, a poca distància d'Iniciativa (8,66%) i superada pel bloc «altres», on hi hem englobat les referències a Solidaritat, Ciutadans i CUP. Aquestes últimes (i poques) referències són sobretot referides a C's i SI (gairebé sempre en negatiu i amb un candidat, Alfons López Tena, a qui fins i tot un habitualment distès Quim Monzó ataca). Les referències a la CUP són gairebé inexistent.

